

Návrh na odložení geologických průzkumů plánovaných v jednotlivých regionech České republiky v rámci hledání lokality pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva

V relativně krátké době dochází opět k zásadní změně způsobu výběru místa pro budoucí hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva v České republice. Postup státu vyvolává nedůvěru nejen v transparentnost procesu, ale také nejistotu, že nalezené místo bude garantovat nejlepší dostupnou bezpečnost.

Navrhujeme proto zastavit neprůhledně a neférově vedený proces a nejprve dohodnout a ukotvit potřebná pravidla a zákonné garance. V případě politické vůle nemusí být přestávka příliš dlouhá. Obavy, že by nemohl být naplněn cílový termín pro spuštění hlubinného úložiště do provozu, se zdají být liché. V harmonogramu přípravy jsou vidět časové rezervy. Jestliže v roce 2035 po několika letech fungování podzemní laboratoře má být zahájena EIA pro stavbu hlubinného úložiště na finální lokalitě, očekává se její ukončení a předložení dokumentace k územnímu řízení až v roce 2040 a předložení dokumentace ke stavebnímu řízení v roce 2045, výstavba pak až od roku 2050. Tak dlouhé vedení zmíněných správních řízení se nedá předpokládat ani při aplikaci dnešní legislativy nehledě na intenzivní snahy povolovací procesy urychlit.

Během moratoria na geologické průzkumy požadujeme provést odpovědný výběr bezpečného řešení nakládání s jaderným odpadem a nastavit transparentní proces s účinným zapojením obcí a jasnými podmínkami:

- **Dokončit proces hodnocení vlivů návrhu Aktualizace koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem na životní prostředí (tzv. SEA) a výslednou koncepci schválit vládou.** Využít procesu SEA k co nejširší diskusi možných variant naložení s vyhořelým jaderným palivem. Poctivě porovnat a zvážit všechna rizika a přínosy uskutečnitelných řešení. To, které bude upřednostněno, by mělo mít co nejmenší dopady na životní prostředí a do života lidí v dotčených obcích. Nově také přehodnotit jednotlivé časové milníky obsažené v koncepci. Bude-li tou preferovanou variantou i nadále příprava hlubinného úložiště, definovat základní minimální požadavky na něj.
- **Přijmout zákon, který zajistí, aby obce i veřejnost mohly účinněji hájit své oprávněné zájmy při rozhodování o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.** Projekt hlubinného úložiště je natolik výjimečný svými dopady, ale i délkou své přípravy, že souhlas obyvatel dotčené lokality je zcela samozřejmě součástí povolování úložiště v zemích, které již v jeho přípravě pokročily. Rovněž (evropská) směrnice Rady 2011/70/EURATOM požaduje, aby se veřejnost mohla účinně účastnit rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- **Pro případ dalšího výběru hlubinného úložiště po odborné oponentuře stanovit nezpochybnitelná kritéria výběru a to nejen geologická, ale i bezpečnostní, socioekonomická a environmentální.** Proces výběru pak předem definovat tak, aby byl objektivní a zcela transparentní.